

SVEČENIKOV

ZBORNIK

SVET. PAVLA

APRIL

GORICA 1928

ŠTEV. 4

Z B O R N I K

SVEČENIKOV SVETEGA PAVLA

K. O.:

O prispevkih občin k troškom za bogoslužje.

Med mnogimi zmešnjavami, ki so nastale v zasedenem ozemlju po nagli in mnogokrat nepripravljeni uvedbi italijanske zakonodaje, zavzema odlično mesto tudi zmeda, ki se je pojavila glede na kritje troškov za bogoslužje. To dokazujejo tudi mnoga vprašanja, ki prihajajo od vseh strani na načelstvo »Zbora«. Ne bo tedaj odveč, če v kratkem orišem dejanski položaj, v kolikor mi je seveda to na podlagi mojih izkušenj mogoče. Morda bo s tem kakemu sobratu ustrezno.

I.

Kakó je bilo pod prejšnjo zakonodajo?

Način kritja troškov »pri zidanju in vzdrževanju katoliških cerkev in duhovnijskih poslopij, pri omišljevanju cerkvene oprave in sprave, in drugih potrebščin« je uredil deželni zakon goriški z dne 29. XI. 1863 št. dežel. zak. 2 ex 1864. Najdeš pa ta zakon v starem Klavžarjevem »priročnem zakoniku«, ki ga hranijo še po mnogih občinskih uradih.

Po tem zakonu je določena »konkurenca« ali skladanje za kritje bogoslužnih troškov po sledečih normah:

Obvezani so prispevati k tem troškom točno po sledečem redu:

1. Kdor je v dotično dajatev obvezan po pogodbi ali kakem drugem pravnem naslovu;
2. cerkev s prebitkom dohodkov;
3. zakladno premoženje cerkve, v kolikor ni neobhodno potrebno za vzdrževanje (kritje) rednih cerkvenih troškov;
4. prebitki dohodkov in zakladnega premoženja podružnic;
5. patron;

6. pri farovžih: prebendar, če so prebendni dohodki toliki, da ne prejema dopolnila kongrua.

Vsi ti skladovniki prispevajo zaporedoma, to je tako, da se vedno pritegne naslednjega, če in v kolikor predidoci prispevka ne zmore.

Kar pa ostane po skladanju vseh teh konkurentov še nepokritega, mora pokriti

7. občina s tem, da ta svoj prispevek naloži kakor drugo občinsko potrebščino kot doklado na vse izravne davke (zemljiške in hišne) občinarjev-katoličanov, ki bivajo v okrožju duhovnije.

Kjer so vsi duhovljani združeni v eni sami občini, je imelo vso stvar v rokah dotično starešinstvo, ki je izdelalo za te troške poseben proračun, ločen od občinskega, ter nalagalo doklado; kjer je pa duhovnija sestavljena iz več občin ali občinskih delov, so morala izvoliti vsa prizadeta starešinstva po ključu določenem od glavarstva poseben cerkvenoskladovni odbor petih članov za dobo 6 let. Ta odbor je glasom citiranega dežel. zakona — § 12, 13 — samostojno sklepal, sestavljal proračune in nalagal doklade, brez vsakega nadaljnjega vmešavanja prizadetih občin, starešinstev ali županov.

Nadzorovalna oblast je bil s početka deželni odbor, a pozneje okrajno glavarstvo.

Kakó se je ta zakon v praksi izvrševal? Precej nerodno. Marsikateremu glavarju je bil ta zakon, ker je bil le deželen, skoro nepoznan. Zato je čisto manjkalo nadzorstvo; in v mnogih duhovnijah, kjer bi moral obstojati vedno tak odbor, ga sploh ni bilo. Ali pa se je starešinstvo vedno vmešavalo v proračune odbora in si lastilo nekako nadzorovalno pravico. Vaški mogotci so pač s tem skušali, kjer le mogoče, preprečiti nalaganje doklad.

Toda kljub tem nerednostim je bil ta zakon vendar nekaj dobrega, ker je bila obveznost posameznih konkurentov jasno določena, in način kritja troškov precej enostaven.

Edina — toda žal zelo velika — pomanjkljivost zakona je bila ta, da duhovnik sam ni bil *ex offio* — član tega odbora, ampak je prišel vanj le, če ga je katero izmed prizadetih starešinstev vanj izvolilo. V marsikateri duhovniji so imeli radi tega odbor, ki je bil enoglasno protiven duhovniku in cerkvi. Poznal sem župnika, ki je dolgo let operiral radi bogoslužnih troškov le z rekurzi proti neumnim sklepom lastnega cerkvenaskladovnega odbora.

II.

Kakšen pa je sedanji položaj?

Z uvedbo ital. občinskega zakona v Julijsko krajino, ki se je izvršila s kralj. odlokom z dne 7. I. 1923 št. 9, je bila istočasno ukinjena cela vrsta bivših deželnih zakonov. Toda čl. 38 tega dekreta, ki našteva vse te razveljavljene zakone, ne omenja med njimi deželnega zakona od 29. XI. 1863 o skladbi za bogoslužne troške. Zato je soditi, da je ta zakon še vedno v veljavi. Tudi na prefekturi so mi nedavno zagotovili, da stoji ministrstvo na stališču, da so ostale vse prejšnje cerkveno-politične določbe v veljavi. Bili so pa tudi drugi, ki so bili in so še danes nasprotnega mnenja. Položaj je posebno težaven tam, kjer je bil doslej skladovni odbor: kaj pomaga namreč, če danes oblasti trdijo, da je zakon še vedno v veljavi, ko pa ne more odbor več priti do tega, da bi smel sestaviti poseben proračun in naložiti doklado. Zavoljo te nedoslednosti so morali odbori ustaviti svoje delovanje, in nikogar ni, ki bi jih nadomestil.

To zmedo je pa še pomnožila nejasnost novega obč. zakona. Člen 329 te postave, ki je tam označen kot začasna določba, se glasi: »Dokler ni odobren zakon, ki naj ureja izdatke za bogočastje, so za občino obvezni izdatki za ohranitev stavb, ki služijo javnemu bogočastju, če ni drugih sredstev za to.« Ta »čas-

nost« pa traja že skoro 60 let, in obljubljenega zakona ni od nikoder.

Vsemu temu se je pa sedaj pridružila še odprava občinskih starešinstev in združenje več občin v eno. Po tej združitvi občin pride ponekod po več duhovnij v eno samo občino, drugod pa ena duhovnija pod dve ali tri občine.

Začasno in od slučaja do slučaja je v zadnjem času pokazalo prefektorno oblastvo mnogo dobre volje pri rešitvi posamnih zadev te vrste. Deželni upravni odbor (Giunta provinciale amministrativa), kateremu načeljuje prefekt, je že v več slučajih odobril vpis troškov za plače organista cerkovnika i. t. d. v občinski proračune. Iz tečasne prakse bi se tedaj lahko sklepalo, da kaže cerkveni predstojništvo predlagati vpis običajnih ali pogodbenih bogoslužnih troškov v občinski proračun, in v slučaju odpora rekurirati na deželni upravni odbor v Gorici, (ali Trstu, Reki, Puli.)

Treba je pa vedeti, da ni ta deželna oblast vselej povsem svobodna, ker jo vežejo posebni predpisi, ki so veljavni za sestavo občinskih proračunov. Občinski troški se delijo namreč v dve skupini: v obvezne (spese obbligatorie) in neobvezne (facoltative). Če doseže občina kritje vseh svojih troškov ne da bi ji bila treba nalagati višjo nego 100% doklado na zemljiški in 50% doklado na hišni davek, reši prefektura sama njen proračun in lahko brez težav prepusti in odobri vpisane neobvezne troške. Ta izmera doklad se imenuje »limite legale delle sovrimposte comunali«. Če pa mora občina radi pomanjkanja drugih dokhodkov ali radi velikih troškov doklado zvišati preko te mere, so vsi neobvezni troški, ki jih je morda tajnik vpisal, razven neobhodno nujnih za zdravstvo, šolstvo, dobrotelost in kmetijstvo ter tistih, katerih vpis je bil oblastveno ukazano, v nevarnosti, da bodo črtani (čl. 313 obč. zakona). Tak proračun mora biti tudi še pregledan in potrjen od višje oblasti. Preden pride do definitivne rešitve proračuna, preide mnogokrat celo leto.

Bogoslužne postavke bi bile v proračunu varne le tedaj, če bi bile vpisane med obvezne troške. In to bi glasom člena 329 občinskega zakona tudi moralo biti. Vsaj pri troških, ki sloné na pogodbah in starih navadah, ali pa so dokazano nujni.

Toda bati se je, da se bodo tajniki ravnali po novem navodilu advokata A. Perna za sestavo obč. proračunov,¹⁾ ki pravi na strani 32: »Težavno je določiti, v koliko so obvezni troški, ki jih morajo občine plačevati za kaplane, kurate in cerkvena opravila . . . . . Zato ne bo pogrešeno, če občine izpustijo (sopprimere) v vsakem slučaju vpis teh izdatkov; izvzemši tiste, o katerih se sodi, da lahko preložijo pravni naslov (titolo) na katerem sloné.«

Na ta precej nejasen »pouk« bodo tajniki večinoma kratkomalo izpustili bogoslužne troške, da dosežejo čim prej odobritev proračuna.

Zato pa mislim, da bi bilo najbolje, dokler traja ta interim in nimamo zanesljivega zakona, da postopajo prizadete cerkvene uprave takoj sedaj, ko se sestavljajo obč. proračuni za 1928, takole:

1. Vložijo naj (na kolkovnem papirju za 2 L.) na županstvo seznam bogoslužnih troškov, ki gredó v breme občini, z navedbo njihovega pravnega naslova (pogodba, navada i. t. d.) s prošnjo, naj se jih na podlagi člena 329 obč. zakona vpiše med obvezne troške; (spese obbligatorie); in sicer med »obbligatorie ordinarie« če gre za vsakoletne dajatve, in med »obbligatorie straordinarie« če gre za enkratne trošek, n. pr. poprave in podobno.

2. Pazijo naj, kdaj bo proračun skozi osem dni na javen upogled izložen, in takrat naj pogledajo, ali je občina temu predlogu ustregla.

3. V negativnem slučaju naj vložijo (na kolkovnem papirju za 2 L.) ugovor proti županstvu na deželni upravni od-

bor (Giunta provinciale amministrativa). Osebna istočasna intervencija na prefekturi bo mnogo pripomogla k raziasnitvi vprašanja. Po mojem mnenju bi bilo vložiti take ugovore po ordinariatu.

4. Če tudi deželni upravni odbor rekurzu ne ugotovi, imaš časa 15 dni po dostavitvi odloka pritožiti se (na kolkovnem papirju za 3 L) na ministrstvo pravosodja in bogočastja (Giustizia e Culti). Če tudi tam pogoriš lahko ugovarjaš tekom 180 dni na kralja (Ricorso straordinario al Re).

Namesto te upravne poti uporabiš lahko tudi sodno pot; toda ta je dolga, draga in skrajno nezanesljiva, ker ni niti še gotovo, ali so sodišča sploh kompetentna v teh vprašanjih.

Tako ima Colombini v svojem »Diritto ecclesiastico, I, § 122.

III.

Kako bi se dalo to vprašanje urediti.

Jasno je, da ne nudi takšno provizorično stanje nikakega poročstva za uredbo mnogih zamotanih zadev, ki so ostale nerešene še iz prejšnjih dob. Kajti tu ne gre le za organistovske in mežnarske plače in kake malenkostne prispevke h kongruji, temveč tudi za cela nepremična premoženja, ki so vknjižena na bivše cerkvene občine; gre za plačevanje starih dolgov, za zidanja in obsežne popravilne i. t. d.

Vse te stvari so sedaj preveč odvisne od naklonjenosti posamnih oseb. Za bodočnost je treba ustvariti trdnejšo podlago, stalen zakon, ki bo olajšal položaj cerkveni upravi in tudi političnim uradom. To pa bo mogoče le na ta način, da izposlujemo s primernimi koraki potom višjih instanc ali kakorsibodi v Rimu posebno postavbo, katera naj nadomesti ali pa vsaj modificira dosedanji goriški deželni zakon. Podobne bivše deželne zakone imamo tudi v Trstu (dvorni dekret 28. 3. 1845 št. 2684, v Istri dež. zak. 9/7 1863 št. d. z. 12) in v Tirolu (dvorni dekret 28. 3. 1845 št. 2684), v Istri so najbrže sedaj vsi potrebni revizije. Istotako za del bivše Kranjske zakon od 20/1863 dež. zak. št. 12.

¹⁾ Adolfo Perna, I quaderni della pratica, note per la compilazione dei bilanci Comunali. Tisk. Lukežič, Gorica 1927.

In to bi ne bilo ravno posebno težko, ako bi se morda v glavnem sledilo temeljne načelom:

Predpostavljam dvoje:

a) da je v tistih duhovnijah, ki spadajo v celoti v območje ene same občine, in dokler trajajo sedanje občinske postavbe, kompetenten dotični občinski načelnik (podestat), kakor in kjer je bilo prej za te bogoslužne proračune kompetentno starešinstvo;

b) v tistih duhovnijah, ki obsegajo več občin, ali delov občin, in kjer so bili prej kompetentni cerkveno-skladovni odbori, so zdaj kompetentni dotični občinski načelniki. Odbori namreč kljub svoji autonomiji niso bili nič drugega kot posebna ločena funkcija prizadetih starešin; s padcem starešin padajo logično tudi odbori. Vlada bi se brezdvomno postavila na to stališče.

Najbolj enostavna procedura bi bila potem take:

1. Cerkvni upravitelj bi v jeseni sporočil svojemu občinskemu načelniku seznam bogoslužnih troškov za prihodnje leto; pri tem bi navedel njihov pravni naslov, dokazal morda njihovo nujnost s primernim poročilom, sporočil bi občine ali dele občin, ki pridejo za kritje troška v pošte, ter dodal imena nekato-ličanov bivajočih v okrožju duhovnije;

2. Občinski načelnik bi poizvedel pri pristojnem davčnem uradu, koliko državnega davka na zemljišče in hiše plačujejo dotične frakcije. Zadostuje skupna svota. Navesti pa bi moral občinarje nekatoličane, ki naj jih davčni urad ne upošteva;

3. Občinski načelnik bi med tem povabil cerkvenega upravitelja, in kjer je prizadetih več občin, tudi vse dotične občinske načelnike na ustno razpravo o posameznih postavkah predloga. Kjer bo v teku časa ustanovljeno tudi občinsko svetovalstvo (consulta), katero ima po zakonu precej važno vlogo v občinskem gospodarstvu, naj bi tudi to prisostvovalo razpravi. Ex-officio navzočnost cerkv. upravitelja bi morala biti po za-

konu predpisana. O tej razpravi bi se sestavil zapisnik, tudi v slučaju nesoglasja.

4. Občinski načelnik pošlje zapisnik na prefekturo, ki ima razsoditi, tudi v slučaju nesoglasja, kaj naj pride v bogoslužni proračun. Pri tem ugotovi najprej absolutne obveznosti občine na podlagi pravnih naslovov t. j. pogodb, starih navad, zadolžnic, i. t. d.; o ostalih predlaganih troških pa uvede poizvedovanja o nujnosti in pogajanja o morebitnem skladanju od strani cerkve, patrona, prebende, po vrsti in načinu konkurence kot je bila v deželnem zakonu navedena in ki naj ostane v bistvu nespremenjena.

5. Po ugotovitvi prispevka, ki ga mora občina skladati, izda prefektura občinskemu načelniku sedeža duhovnije odlok z nalogo, da sestavi proračun. Ta proračun pa bi moral biti ločen od splošnega občinskega proračuna. Med izdatke vpiše občina le tiste, katere navaja prefektorni odlok, dodavši še trošek za sestavo dokladnih seznamov (ruoli): kot kritje pa določi doklado v odstotkih na svoto davkov, kakor mu je bila med tem sporočena od davčnega urada.

6. Takó sestavljen proračun bi imela občina razglasiti in razgrniti skozi 8 dni na javen vpogled, kot je to predpisano tudi za občinske proračune.

7. Po preteku 8 dni bi vposlal obč. načelnik proračun na prefekturo v pregled in vidimiranje; prefektura bi, kot običajno, potrjeni proračun izročila finančni intendantci, ki bi dala po podrejenem davčnem uradu sestaviti poseben »Ruolo di riscossione dell'Imposta per spese di culto«, in sicer enega ali več, kolikor je pač občin prizadetih pri eni duhovniji. Za to delo zahteva davčni urad majhno odškodnino.

NB. Take separatne davčne sezname imamo že; n. pr. trgovska zbornica, cestni deželni urad (per l'udienza stradale), ki tudi nalagajo naklade le na določene kategorije obvezancev.

8. Intendanca bi te sezname vposlala skupno z drugimi kot običajno v prvi polovici januarja na javen vpogled skozi 8 dni na dotična županstva, ki bi jih po-

tem izročila kot po navadi iztirjevalnici (esattoria). Tako bi se iztirjevanje vršilo skupno z ostalimi davki.

9. Kjer je več občin ali delov občin v eni duhovniji, naj bi iztirjevalnica vse iztirjane svote zunanjih oddelkov pripisala v dobro tisti občini kjer je sedež duhovnije. Obč. načelnik te občine, ki je tudi proračun izdelal, bi imel tako ves proračunjeni znesek skupaj in bi iz njega nakazoval plačila upravičencem. Koncem leta bi s pomočjo iztirjevalnice, ki posluje v naših občinah kot »tesoreria comunale«, izdelal račun preteklega leta (conto consuntivo) in ga predložil prefekturi v odobritev. Torej povsem tako, kakor velja tudi za občinske proračune in račune.

S tem postopkom bi bila zaprta pot mnogim rekurzom, pa bi se ob enem preprečilo tudi krivična obremenjenja, kakršna se sedaj prav lahko pojavijo tam, kjer prispevajo k bogoslužnim troškom potom skupne občinske naklade tudi oddelki občine, ki so cerkveno prideljeni drugi duhovniji.

Zapiski.

Matični izpiski.

K obvestilu, objavljenem v zadnji številki »Zbornika« pod gorenjim naslovom, si usojam pripomniti sledeče:

Res je izdalo ministrstvo za pravo in bogočastje odredbo od dne 7. oktobra 1927, Div. VII. Sez. 1. N. 15652-232 H. 4 F. G., s kojo je določilo, da pisnino za matične prepise mora plačati, kdor prepis zahteva, toda pozneje se je postavilo ravno isto ministrstvo na nasprotno stališče. V nekem konkretnem slučaju — sklicevaje se na gorenjo odredbo (poslal je županstvu prepis te odredbe) je pisec zahteval pisnino za nek matični prepis. Županstvo je napravilo priziv na prefekturo, in ta na ministrstvo. Z noto od dne 27. januarja 1928 št. 17713-232 H 4 F. O. je ministrstvo odločilo, da v tem konkretnem slučaju (šlo je za miličnika) je treba izdati matični prepis koleka in pisnino prosto, in sicer na podlagi člena

170 obrazca A k postavi o kolekih z dne 30. 12. 1923, št. 3228, ter številki 2 izkaza priloženega postavi o državnih popustih od dne 30. 12. 1923, številki 3279. Glej »Folium ecclesiasticum« 1928, stran 23. Da se bomo znali prav ravnati, prosim č. uredništvo »Zbornika«, naj blagovoli objaviti v prihodnji številki »Zbornika« gori navedena izkaza, iz katerih je razvidno, kateri matični prepisi so koleka in kateri pisnine prosti.

Sovodenjski vikarij.

Podružne cerkve.

II.

Podružne cerkve je smatrala država za zasebna bitja, zato je njih popravo ali popravilo prepustila finančni intendanci. Finančne intendance pa imamo v Gorici, Trstu itd., zato naj se dotični dušni pastirji obračajo na prave naslove.

Večinoma, ako ne vsi, ste sklenili konkordate, ki so bili v škodo cerkvi. Tako mi n. pr. piše prijatelj: »Dobili smo 4500 L v bonih, a škode je okoli 20.000 L. Zgubili smo orgle, a za nove nismo prejeli nič.« — Take konkordate bo treba opugnirati z argumenti cerkvenega in civilnega prava. »Zbor« se seveda ne more v to spuščati, ker ni nobena javno-pravna institucija, ampak mora vzeti to zadevo v roke pristojna škofija.

Smernice delu za pridobitev vojne odškodnine za podružnice so te-le:

1. Če je bil konkordat sklenjen za svoto, ki je manjša od 500 K predvojne cene, naj se napravi zapisnik o popravi cerkve, ki ga podpišeta oba ključarja in dušni pastir. Obenem nesi zapisnik v potrdilo karabinijerski postaji ter županstvu, ki pristavi svoj »Visto«. Tako izpolnjeno listino pošljete dotični finančni intendanci, ki Vam čez čas izplača dolžno svoto.

2. Ako pa konkordirani znesek presega 5000 K predvojne vrednosti ter ste podružnice že popravili, tedaj naj duhovni urad sporoči finančni intendanci, da je cerkev že popravljena. Intendanca pošlje komisijo na lice mesta, da ugotovi škodo in popravila.

3. Veliko vlogo pri izplačevanju vojne škode igra čas popravila, ker je od tega odvisna visokost količnika pri izplačilu. — Kdor hoče biti gotov, naj se obrne na finančno intendanco ali na podpisane za topredmetno pojasnilo. Na pisma brez priloženih znamk ne dajem odgovora.

F. Š.

Misijonska misel.

Za misijone so darovali leta 1927. za

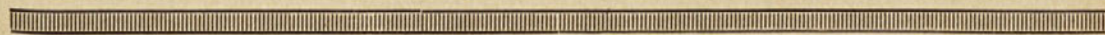
Dekanija		D. Š. V.				D. S. D.	D. S. P.	Afriko	A. C. M.				
		pred		po									
		misijonskem dnevu											
Dk.	Gorica	170	—	1650	60	159	—	100	—	245	70	2	40
	Štandrež	—	—	—	126	—	—	—	—	—	—	—	—
	skupaj	170	—	1776	60	159	—	100	—	245	70	2	40
Dk.	Biljana	—	—	113	90	—	—	—	—	5	—	—	—
	Fojana	3	—	31	75	—	—	—	—	10	—	—	—
	Gradno	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kojško	15	—	131	30	21	—	—	—	8	—	—	—
	Kozana	5	—	190	—	—	—	—	—	6	—	—	—
	Kožbana	10	—	30	—	—	—	—	—	5	—	—	—
	Medana	16	10	181	65	—	—	—	—	100	—	—	—
	Št. Lovrenc	—	—	20	—	—	—	—	—	5	—	—	—
	Šmartno	5	—	—	—	—	—	—	—	8	35	—	—
	Vedrijan	347	70	103	55	54	25	50	—	10	—	—	—
	Vipolže	—	—	101	20	4	80	—	—	30	—	—	—
	Skupaj	401	80	903	35	80	05	50	—	187	35	—	—
Dk.	Bovec	30	—	125	—	—	—	—	—	47	50	—	—
	Čezsoča	20	—	—	—	—	—	—	—	38	35	—	—
	Log	30	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—
	Soča	—	—	353	90	11	40	—	—	15	—	—	—
	Srpenica	10	—	—	—	—	—	—	—	14	70	—	—
	skupaj	90	—	478	90	11	40	—	—	135	55	—	—
Dk.	Cerkno	40	—	347	85	—	—	—	—	35	—	—	—
	Bukovo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Jageršče	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Novaki	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—
	Orehek	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Otalež	15	—	150	—	—	—	—	—	17	—	—	—
	Ravne	6	—	111	50	—	—	—	—	—	—	—	—
	Šebrelje	7	90	50	—	—	—	—	—	94	55	—	—
	skupaj	74	90	659	35	—	—	—	—	161	55	—	—
Dk.	Ločnik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Števerjan	—	—	49	—	50	—	—	—	—	—	—	—
	Podgora	—	—	318	—	15	—	—	—	—	—	—	—
	Cerovo	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	skupaj	—	—	392	—	65	—	—	—	—	—	—	—
Dk.	Črniče	84	60	97	60	33	—	—	—	109	—	—	—
	Ajdovščina	48	—	215	45	—	—	—	—	162	15	—	—
	Batuje	94	—	65	—	48	—	—	—	8	—	—	—
	Kamnje	10	—	474	—	76	—	—	—	225	—	—	17
	Sv. Križ	50	—	—	—	—	—	—	—	37	—	—	—
	Lokavec	125	10	160	—	—	—	—	—	100	—	—	—
	Osek	—	—	136	—	—	—	—	—	27	30	—	—
	Otlica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Šempas	10	—	80	—	—	—	—	—	6	—	—	—
	Štomaz	30	—	219	30	13	70	—	—	28	15	—	—
	Velike Žablje	27	—	50	—	—	—	—	—	18	60	—	—
	skupaj	478	70	1497	35	170	70	—	—	721	20	17	—

Dekanija	D. Š. V.				D. S. D.	D. S. P.	Afriko	A. C. M.
	pred		po					
	misijonskem dnevu							
Dk.	Devin							
	Brestovica						28	25
	Doberdob							
	Jamlje							
	Kostanjevica		131	—			20	—
	Nabrežina							
	Opatjeselo	150	—	109	50	22	70	—
	Šempolaj			40	—			
	Zgonik							
	skupaj	150	—	280	50	22	70	248 25
Dk.	Kanal							
	Avče			4	90		25	60
	Banjšice			62	—			
	Deskle							
	Gorenjopolje - Plave						17	—
	Kal							
	Levpa			55	—			
	Lokavec			218	80	30	—	19 —
	Lom							
	Marijino Celje	65	—					
	Ročinj			50	25		14	—
	skupaj	65	—	390	95	30	—	75 60
Dk.	Kobarid			330	—		48	30
	Borjana			10	—			
	Breginj	12	60	87	30	5	40	—
	Drežnica			250	—		25	—
	Kred			41	—			
	Libušnje	861	10	120	—	8	40	—
	Livek			120	—			
	Logje			35	—			
	Sedlo	28	60	106	—		30	—
	skupaj	902	30	1099	30	13	80	149 30
Dk.	Komen			228	60		50	50 —
	Branica			—	—			
	Vojščica	5	40	51	50		8	—
	Gaberje			200	—		10	—
	Gabrovica			16	—		5	—
	Veliki Dol						10	—
	Gorjansko			101	35		19	50
	Kobjeglava			50	—		5	—
	Lipa - Škerbina			37	50			
	Pliskovica	30	—	40	—		20	—
	Rihenberga	5	—	290	50	142	60	15 —
	Šmarje			75	55	5	20	21 30
	Štanjel			50	—		22	35
	Štjak							
	Temnica							
	skupaj	40	40	1141	—	147	80	104 155 75 38 70
Dk.	Št. Peter pri Gorici			235	65			
	Bilje			582	40	63	60	24 —
	Dornberg			130	—	10	—	50 —
	Gaberje			175	80	7	20	2 40
	Gradišče							

Dekanija			D. Š. V.		D. S. D.	D. S. P.	Afriko	A. C. M.					
			pred	po									
			misijonskem dnevu										
	Miren			163	—			114	50				
	Prvačina			115	—								
	Renče			152	—			10	—				
	Sovodnje	60	—										
	Vogersko	78	—	140	—								
	Vertobja			121	50								
	skupaj	138	—	1815	35	80	80	10	—	147	45	76	40
Dk.	Solkan	424	65	351	30	54	—			38	40		
	Bate	75	—	305	—	45	—	20	—				
	Čepovan			125	—					27	45		
	Grgar	80	—	1161	—	100	—			77	—		
	Kronberg			189	—	12	—						
	Lokve			10	—					14	45		
	Št. Maver												
	Pevma			50	—								
	Podsabotin			47	—								
	Ravnica	60	—	1013	80	85	—			97	—		
	Trnovo pri Gorici			120	—								
	skupaj	639	65	3372	10	296	—	20	—	254	30		
Dk.	Idrija	587	—	327	—	327	90			50	—		
	Zavratec	130	—	226	—					25	—		
	Črni vrh			300	—					250	—		
	Godovič	122	—	287	20								
	Gora	25	—	166	60	16	40					12	—
	Spodnja Idrija			130	—	46	60			165	—	11	—
	Ledine	105	10	120	—								
	Vojsko			75	—								
	skupaj	969	10	1631	80	390	90			490	—	23	—
Dk.	Tolmin			404	60	62	75					7	20
	Grahovo			30	—								
	Idrija pri Bači									58	50		
	Sv. Lucija ob Soči	181	80	230	—	128	35			46	75		
	Nemški Rut			45	20								
	Obloke												
	Pecine - Ponikve			366	—					92	—		
	Podbrdo			635	20					90	—	81	60
	Podmelec			320	—					20	—	230	—
	Roče			45	—								
	Št. Viška gora	161	—	223	50					118	45		
	Volče	256	40	195	20	41	05			273	—		
	Stržišče			80	—					40	—		
	Dol. Tribuša									20	—		
	Gor. Tribuša	179	60			44	40	4	—	17	15		
	skupaj	778	80	2574	70	276	55	4	—	775	85	318	80
Dk	Postojna												
	Hrenovice			183	—					43	—		
	Matenjavas												
	Orehek												
	Št. Peter na Krasu			156	—	50	—					48	—
	Razdrto - Ubeljsko			76	—								
	Senožeče												
	Studeno	94	20	72	85	2	25			209	50		

Dekanija	D. Š. V.				D. S. D.	D. S. P.	Afriko	A. C. M.				
	pred		po									
	misijonskem dnevu											
Dk.	Trnje			215	—							
	Slavina			—	—							
	skupaj	94	20	702	85	52	25	252	50	48	—	
	Trnovo pri Bistrici			260	—							
Dk.	Košana			22	—							
	Nadanjeselo			40	—					26	—	
	Suhorje											
	Vreme											
	Knežak					78	60			160	—	
	skupaj			322	—	78	60			186	—	
	Vipava	255	—	615	—	70	—		240	—		
	Budanje											
	Col			150	—				30	—		
	Goče	34		244	—	40	—		70	—	8	—
Dk.	Lozice			58	—	10	—		30	—		
	Planina			115	—	30	—				30	—
	Podkraj			185	—				85	—		
	Podraga											
	Slap			65	—							
	St. Vid			100	—				40	—		
	Šturje								25	—		
	Šturje			25	—							
	Ustje											
	Vrabče											
Vrhpolje			275	20	28	20	4	—		27	50	
skupaj	289	—	1832	20	178	20	4	—	520	—	65	50
Dk.	Trbiž			60	—				50	—		
	Ukve	350	—	600	—				90	—		
	Žabnica	112	—	300	—							
	Naborjet								60	—		
	Kokovo								5	—		
	Rajbelj								15	—		
skupaj	462	—	960	—				220	—			

„*To delo bo tudi versko življenje doma oplodilo in pomladilo. Bog blagoslovi vse, ki hočejo misijonsko idejo realizirati*“.

Biskup *Mahníč.*
(Čas XIV. st. 285.)

Ta seznam misijonskih prispevkov nam priča:

1. Da se je misijonska gorečnost tudi pri nas močno dvignila.

2. Da naša duhovščina in naše verno ljudstvo res katoliško čuti, ko vkljub težkim prilikam v domači hiši radodarno odpira srce in roke potrebam in stiskam tudi najoddaljenejših bratov.

3. Da se za interese božje lahko veliko stori tudi v najrevnejših duhovnijah.

4. Da bomo mogli z majhnim trudom tu in tam v deželi še mnogo več storiti za razširjenje Kristusovega kraljestva med pogani.

5. Da bomo morali nekoliko več storiti posebno za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Predsednik U. M. Cl. in D. Š. V. v Rimu msgr. Alojzij Deago je pisal podpisanemu dne 23. I. t. l. pismo sledeč vsebine. Najprej se toplo zahvaljuje vodstvu U. M. Cl. za poslani misijonski znesek. Nato se zahvaljuje vneti slovenski duhovščini, ki se tako plemenito trudi za misijonsko misel. Potem se zahvaljuje »a tutta la nobile e credente popolazione slava del Goriziano, la quale nelle pratiche della vita cristiana e nella generosità per tutto quanto ha attinenza con il culto e con la fede non è e non sarà mai seconda a nessuno. È veramente ammirabile lo slancio della carità che noi constatiamo nel Goriziano. — Po tem govori celo o gorečnosti, ki presega lastne moči (»generosità superiore alle proprie facultà«) radi vsega gorja, ki ga je naša dežela prestala v vojnih in povojnih letih. Predsednik ne gleda samo na dar, ampak uvažuje s hvaležnim srcem, da je to dar siromakov, ki se borijo s težkimi gospodarskimi prilikami. Zahvalo končuje z besedami: »Sia lode e plauso solenne al clero sloveno e alle popolazioni per questa loro santa gara nella carità cristiana e missionaria: carità che avrà potente forza sul Cuore SS. di Gesù ed attirerà su tutte le famiglie torrenti di grazie.«

To priznanje in ta prisrčna zahvala

nas veselita, a ne smeta nas prevzeti. Do ideala, ki ga moramo doseči, smo še daleč. Naš ideal pa je: vsak slovenski vernik bodi član kake misijonske družbe — ali pa Apostolstva sv. Cirila in Metoda, kar naj skušajo doseči naši župnijski misijonski odbori.

Pomnite še!

1. Ves misijonski denar pošilja podpisani, ko se nabere večja vsota, družbam, za katere je namenjen. Odbije se sporazumno s Prezvzišenim samo to in izključno le to, kar potrebujemo za misijonski tisk, če ga verniki posebej ne plačajo. Te vsote se pa misijonom bogato obrestujejo, kar zgovorno priča na predek misijonskih zbirk, odkar izdajamo poseben letni misijonski letak.

2. Č. sobrate opozarjamo še enkrat na vprašalni list, ki smo ga priložili pošiljati »Kat. misijonov«. Obžalujemo, da ga je le neznatno število duhovnikov izpolnilo. In vendar je gotovo, da bi bila statistika misijonskega gibanja zelo potrebna; brez točnih podatkov vseh dušnih pastirjev je pa taka statistika nemožna. Kdor še ni poslal izpolnjenega misijonskega vprašalnega lista, naj to stori čimprej. Kdor je omenjeni list izgubil ali založil, naj nam sporoči, da mu pošljemo drugega. Čč. gg. dekanе prosimo, naj na to še posebej opozore gg. duhovnike svojih dekanatov.

3. Da ne bo zastankov pri plačevanju udnine U. M. Cl., naj vsaka konferenca določi enega gospoda, ki jo bo redno vsako leto pobiral. Nekateri gg. dekanı skrbijo sami za to, in sicer na prvi konferenci vsakega leta. Tako naj bi bilo povsod. Podpisanemu tajništvu bi tako močno olajšali delo in nevšečnosti radi pogostih opominov iz Rima. Čč. sobratje, ki ne mislijo plačevati članarine, naj nam to sporočijo, da jih izbrisemo iz družbe.

4. Sprejemnice Apostolstva sv. Cirila in Metoda s podobo Matere cerkvene edinosti so nam pošle, a druga naklada je že dotiskana.

5. L. 1929. bo poklonila U. M. Cl. v Italiji sv. očetu za petdesetletnico maš-

ništva album s seznamom vseh župnij, kjer deluje župnijski misijonski odbor. Naša želja je, da bi v tistem albumu ne manjkala nobena naša duhovnija.

Na delo! Ustanovite takoj župnijske misijonske odbore in sporočite ustanovitvev podpisanemu.

V Gorici 10. februarja 1928.

Za vodstvo U. M. Cl.

Ivan Reščič,

t. č. tajnik.

Gorizia, V. Molino 9.

Superior Valentin Eržen

je dne 9. marca v Radečah na Dolenjskem po kratki pljučnici umrl. Dočakal je lepo starost skoraj 77 let. Od prve mladosti do pozne starosti je živel zelo skromno, začetkoma tudi v pomanjkanju, vedno pa v neprestanem delu. Šel je bolj pozno v šolo, ker domači niso zamogli zmagovati stroškov za študiranje. S pomočjo duhovnov je prišel do 6. gimnazije, a tu ga je vojaška oblast poklicala za 3 leta v aktivno službo. Bil je ves čas v Ptujju pri pionirjih in tam dosegel narednikovo čast, kar mu je pri okupaciji Bosne l. 1878. prav došlo. Bil je mobiliziran in je odšel na vojsko, kjer so kompanijo formirali, se je izkazalo, da imajo dva narednika. Starejšega so poslali domov in tako se je bogoslovec Eržen veselil daljših počitnic. Pred odhodom je delal izpit, ko se je vrnil, smo drugi še poslušali predavanja, njemu po že končanem izpitu tega ni bilo treba.

Kaplanovala sva skupaj 3 leta v Škofji Loki. Bila so to najlepša leta v pastirstvu, kajti s takim tovarišem, vedno veselim, neutrudljivo delavnim, ki je bil zmiraj pripravljen kaj storiti za tovariša, ali prevzeti kako delo mesto njega, bivati skupaj je bila prava naslada. — Prišel sem v nedeljo od podružnice krog ene ure popoldne domov. Njega še ni bilo iz cerkve. Na vse zgodaj je začel spovedovati, imel ob 6. govor in mašo, potem zopet v spovednico; prišel je krog ene še tešč iz cerkve, nič nejevoljen, smehljaje se, izpil malo juhe, pa šel

v sobo se pripravljat za krščanski nauk. Po blagoslovu ga je spremljala truma otrok in odraščanih v sobo, da se je šele na večer oddahnil. A sedaj ga je še čakal brevir in takrat je bil neznansko dolg de Dominica. A pri večerji je bil dobre volje, pravil je razne dogodke iz vojaškega življenja, da smo se vsi smejali.

Naj enega navedem. — Na Božič je bil »komandiran« s tovarišem — graščakom — naj gresta posnažit stranišča. Eržen je mirno sprejel ta ukaz, a tovarišu graščaku se je pokadilo, vendar slušati je treba, kajti befel je befel. — Pa sta vzela velike brezaste metle na visokem drogu in škap ter sta jo urezala na dvorišče k vodnjaku. Tam sta napolnila posodo in jo polno vode s prav primereno natančnostjo in slovesnostjo počasi nesla na določeni kraj.

Nekaj časa sta molče opravljala svoj posel. A tovariša je premagalo. Naslonil se je na metlo, se bridko razjokal ter vzdihoval: »Oi, ko bi me sedaj videla moja mama pri takem delu na tako svet dan, bi gotovo omedlela ali bi jo celo kap zadela. Oni so sedaj v graščini pri kosilu, jaz, bodoči posestnik velikega imetja, pa pri takem poslu!«

A Eržen ga je vzdramil: »Kaj boš jadikoval, ko nič ne pomaga, le parkrat še krepko potegniva z metlo in izlijva zadnjo vodo, pa sva opravila.«

Ko je odslužil vojaška leta, ni vedel, kam bi se podal. Latinščino in grščino je bil že pozabil, tudi logaritmi niso šli več gladko, ko jih ni rabil že 3 leta, torej za šolo ni kazalo. Kako primerno službo dobiti, je bilo osobito težko, ker mu je mati vedno klicala: »Le blajtar ne — finančni stražnik ali fronkar — davčni uradnik — mi ne bodi! Taki ljudje vedno kolnejo.« Na prigovarjanje domačega župnika se je odločil za nadaljevanje študij. Doma se je celo leto učil vseh predmetov za 7. in 8. razred, potem se pa oglasil za maturo v Novem mestu. Že vse predmete je izdelal, samo v latinškem je bil reprobiran. Na vprašanje, koliko klasikov je bral, se ni hotel zla-

gati. Povedal je po resnici, koliko je prebral, a komisija je odločila, da je toliko premalo. Klavrno se je vračal na dom, še celo leto študiral, a potem napravil maturo z odliko.

Ni pomišljal kateri stan bi si izbral. V bogoslovju je bil nam vsem zgled požnega, marljivega, a vedno veselega tovariša. Po 3. letih je pel novo mašo in leto pozneje prišel za kaplana v Škofjo Loko. Eno leto za njim še jaz. Bila sva si 3 leta tovariša. Najlepše ure v pastirstvu sem prebil tam. Župnik vzoren, izšolan pevec z mogočnim glasom, tovariš, kakor si ga kaplansko srce poželi. dela čez glavo. Komponiral sem za naše 3 glasove, naj bo kaj v cerkvi ali pri pogrebih. Eržen je s svojim nizkim kompaktnim basom markiral svoje figure, pa so tuje in domačini postajali na ulici, ko smo peli »Miserere« in še čakali za sporedom, ko so odmevali krepki glasovi v umetni harmoniji med ozkimi mestnimi ulicami. — Konzistorijalni svétnik, Ločan Janez Kalan, mi je za trdil, da še sedaj, po 40. letih, se starejši ljudje spominjajo, kako so se mestni gospodje ljubili in kako krasno peli, ko so bili za kaplana g. Balantin in Mihelj, pa župnik Blaž Šoklič.

G. Eržen je bil vedno revež. Za novo mašo, za obleko in kaplansko opravo se je zadolžil in menda je šele čez 20 let doplačal zadnji svoj dolg.

Bil je predobrega srca. Vsakemu prosilcu je verjel in vsakemu dal po potrebi, včasih celo čez potrebo.

Spominjam se, kako je na večer jokal neki hlapec na stopnicah pred Erženovo sobo. Baj je zgubil dva goldinarja na potu v prodajalno, kamor ga je poslala gospodinja, naj preskrbi potrebno za domačo kuhinjo. Na upanje ne dobi nič. brez blaga si ne upa domov, zato se je v taki zadregi zatekel h g. Balantinu.

Šel sem ravno mimo in takoj spoznal položaj. Rekel sem tovarišu po nemško: »Pusti ga, ne verjemi mu, saj vidiš, da je pijan.« — A on mu je verjel, smilil se mu je ubožec, ki je tako milo prosil, vzdihoval in jokal, da mu je dal dva goldinarja.

Hlapec je šel iz župnišča čez cesto kar v prvo gostilno. Tam je popival in dajal za pijačo tovarišem, da so pognali oba goldinarja, a se pri tem norčevali iz faraja, ki je tako otroško priprost, da nasede na prve beračeve limanice.

Že drugi dan je g. Eržen zvedel, kako ga je navidezni hlapec potegnil in kako se je iz njega norčeval. Bil je hud na »beštjača«, ne radi dveh goldinarjev, temveč radi tega, ker ima dobrotnike celo za norca.

Zmodrilo ga pa le ni. Sam anima candida, je po sebi sodil druge, zato so ga prefrigani prosilci izrabljali.

Dnevnik »Slovenec« je takrat hiral na jetiki. Manjkalo mu je duševne in materialne hrane. Govorili so že, kako naj ustavijo list. Celo tako vneti prof. Marn je agitiral po Štajerskem: »Zberimo 2000 goldinarjev in plačajmo dolg v tiskarni, pa častno nehajmo!«

Nekaj mladih kaplanov iz loške okolice smo se zavezali dopisovati in s preplačili utrditi list. Radi tega so v Ljubljani sklenili, naj se nadaljuje, ako bode novi naraščaj možbeseda. G. Eržen je bil najbolj vnet in goreč za naš list. Nahrnil si je bil takrat 60 goldinarjev. Te je prinesel k meni, naj jih pridenem zbirki, ki sem jo nabral za »Slovenca«.

Vedel sem, da ima g. tovariš še nekaj stotin dolga, zato sem se branil sprejeti, češ, bodo dali drugi, ki imajo več pod palcem kakor on.

»Od teh nikar ne pričakuj! Ko bi bili de dantibus, bi ne imeli premoženja, a mi reveži moramo prispevati; naš denar ima več blagoslova. saj znaš, kaj je Jezus rekel o vinarju revne vdove.«

»Že vse res, a vendar moraš prej dolg poravnati, preden žrtvuješ toliko svoto, in to je najbrž vsa tvoja gotovina.«

»Nič se ne boj! Sem preračunal vse svoje imetje, obleko, knjige, opravo, in vem, da po moji smrti ves dolg lahko poravnajo. Sedaj pa moramo vendar podpreti tako važno napravo — katoški tisk!«

Vzel sem dar in še sedaj se spominjam, kako spoštljivo in nežno sem pridal 60 goldinarjev k že nabrani svoti.

Ko je šel k salezijancem, mi je vesel pripovedoval: »Vse sem poravnal, tudi domačim nekaj dal, sedaj pa grem tja, kjer bom rešen posvetnih skrbi, delal le za svoje in drugih zveličanje.«

V redu ni hotel nikoli sprejeti materijelnih skrbi. Bal se je, da bi ob njego-

vem gospodarstvu trpeli drugi. Tudi kaj ko višje mesto, n. pr. superijorat, mu je bilo zoprno. »Le delo, kaj čast!« je večkrat ponovil. Ni čudo, da je pri pogrebu vse jokalo, saj so čutili, da so zgubili izredno delavno moč in preblago srce. — Requiem aeternam! Mons. M. Arko.

Franc Červ.

Ker smo v tej številki začeli objavljati cerkvene govore pok. č. g. Franceta Červa, tiče, da ga gospodom, ki ga niso poznali, vsaj na kratko predstavimo.

Rodil se je 29. nov. l. 1851. na takrat zelo bogati in daleč okrog znani kmetiji na visokem, divnem Črvovem vrhu v šentviškogorski župniji na Tolminskem, oziroma Cerkljanskem. V mašnika je bil posvečen 28. febr. l. 1875. Služboval je v Cerknem, v Novakih, v Oblokah in na Grahovem. L. 1909. je radi bolehnosti stopil v pokoj in se preselil k Sv. Luciji. Tu je po svojih močeh pomagal v cerkvi pok. g. župniku Jos. Fabijanu in ostal tu do izbruha vojne l. 1915. V nadi, da se kmalu vrne, je vzel s sabo le malo najpotrebnejših reči ter se nastanil v servitskem samostanu v Frohnleitnu nad Gradcem. Ker je pa polagoma bolj in bolj ohromeval, se je končno preselil v bolnico Kainbach pri Gradcu. Tam je v par letih docela ohromel v noge in skoro nato tudi v roke — tudi govoril je vedno težje — in 7. nov. l. 1922. je Bog čudo potrpežljivega starčka rešil zemskih nadlog ter ga poklical v večno življenje. — Vsa leta begunstva ga je silno trlo do motožje in — vsaj počival bi bil neizrečeno rad v naročju mile domače grude. Ni mu bilo dano. Usmiljeni bratje so mu postavili na grob dostojen spomenik.

Pokojni Franc Červ je bil visok, plečat mož, prava stara hribovska korenina. Bil je izredno nadarjen, a dobrodušen ter miren gospod, poleg tega pa zelo dovtipen; dejal bi, v njem je bila osredotočena vsa nekdanja nepokvarjena, pristno domača hribovska šaljiva narava, združena z nenavadno duhovitostjo. Tudi beseda, govor mu je bil čist, lep, krepak in zelo preprost in domač. Po šolah izomikani hribovec. Oči je bil milih, prijaznih in ob ustnah mu je vedno igral dobrodušen, pa tudi nedolžno poreden smehljaj. In prav tistega očetovskega mehkega pogleda in tistega blaženega, pristrčnega smehljaja si je zopet želel vsak župljan in znanec — poleg tega pa še njegovih domačih in res zajemljivih, duhovitih cerkvenih govorov. Tudi nemški patri, usmiljeni bratje in drugi duhovniki po Štajerskem so zelo radi in z velikim užitkom občevali ž njim ter se ga še dandanes v veseljem spominjajo.

Pokojni Franc Červ pa ni bil obdarjen samo z naravnimi vrlinami, ni bil le izredno priljubljen družabnik, bil je tudi učen, res pobožen in vesten duhovnik. Celo svoje cerkvene govore je pisal od nedelje do nedelje — prav do tedna, ko je l. 1915. kot begunec za vedno zapustil svojo toli ljubljeno domovino. Na žalost, da nam je ogromni zaklad njegovih cerkvenih govorov uničila vojna! Le trije nepopolni letniki govorov, ki jih je bil pokojnik vzel s sabo v begunstvo, so nam oteži. Po njegovi smrti mi jih je poslal s par drugimi malenkostmi vred iz Kainbacha dobri in prijazni brat prior z opombo: »Ne razumem jezika, vem pa, da so to cerkveni govori. Ker jih je pok. g. Červ tako čuval in jih pogosto prebiral, dokler je mogel, in ker sodim po izredni njegovi duhovitosti, da so polni duha in življenja, jih pošiljam Vam, dobro vedoč, da Vam napravim uslugo.«

Govore, kakršni so prišli meni v roke, je bilo treba šele urejevati, tu in tam tudi deloma izpopolnovati (kjer se je kaj izgubilo), zakaj pisani so vsi s svinčnikom na posamnih lističih oblike navadnega pisemskega papirja. Jezikovno sem pa zelo redko kaj malega premenil.

Dolgo sem ugibal, kako bi jih kazalo obelodaniti, mislil sem že tudi na izdajo v posebni knjigi. Zdaj je z našo homiletično prilogo to vprašanje najbolje rešeno.

Prepričan sem, da bo Červova izvirnost in duhovitost sobratom ugajala. Pa naj se za to vsakdo spomni dobrega gospoda s pristrčnim »mementom«!

Jos. Abram.

VERBUM DEI

HOMILETIČNA PRILOGA ZA MAJ

† Fr. Červ.

IV. nedelja po veliki noči.

1. — Če kdo gre, pa ne ve, kam gre, kaže, da še nima razuma ali pa — da ga je izgubil.

Tak revež je bil ves nekdanji paganski svet. Vsak človek je vedel, da gre, da nima tukaj stalnega bivališča; kam pa gre, ni vedel niti Platon, najbolj sloveči grški modrijan. Poslavljal se je namreč od sveta s tožbo: »V dvomih sem živel, v strahu umrem; in kam grem, tudi ne vem.«

2. — Drugače je slovo jemal Jezus od sveta. On je vedel, kam gre: »Grem k njemu, kateri me je poslal...«

Naj bi mi vedno zvesto hodili po njegovih stopinjah, vedeli bi tudi mi, kam gremo. ko govori On sam: »Jaz sem pot, resnica in življenje, — kdor za menoj gre, ne hodi v temi.«

3. — Ljudje pa, kateri žive brez skrbi, delajo kakor nespameten otrok ali pa kakor omamljen človek: gredo; — kam bodo prišli, ne vprašajo.

Prišli pa bomo vsi pred sodni stol Kristusov: do tu imamo vsi eno pot; ne moremo zgrešiti — od tam pa se nam cepi naša pot... kam pojdemo? Skoz katera vrata nam bodo pokazali? Dobro bi bilo na to misliti prav pogostem, ker uči Sv. Duh: »Misli poslednje reči in ne boš grešil vekomaj.«

I.

1. — Grem k njemu, kateri me je poslal; in nobeden izmed vas me ne vpraša: kam greš?«

Čemu neki? Drugam ni mogla peljati Jezusova pot, kakor v »slavo Boga Očeta, kjer se mu pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo.« (Filip, 2.)

2. — Gremo tudi mi. Neprenehoma odhajajo ljudje eden za drugim — kam pa? — Kam drugam, če ne tudi k Bogu Očetu, ki nas je vse za nebesa ustvaril in hoče, naj bi se zveličali vsi ljudje. Zato je imel sv. Alojzij prav, ko je začel pred smrtjo govoriti: »Zdaj gremo, zdaj gremo.« — »Kam?« so ga vprašali. — »V nebesa!« je rekel in izdihnil...

3. — Vsak pa ni sv. Alojzij! Če ni, kakor sv. Alojzij, more biti pa Pavel, ki je Kristusa ljubil. zanj živel in umrl, — potem ko je nehal biti Savel, ki je nasprotoval Kristusu in preganjal njegove vernike.

Tudi spokorniki gredo v nebesa. S sv. Petrom Aljkartanjskim govorijo: »O blažena pokora, ki si mi prisluzila tako veliko srečo.«

II.

1. — Vendar ne gredo vsi ljudje v to veliko zveličansko srečo: Jezus govori nekaj od neke strme poti, od nekih tesnih vrat... od neke zložne poti, od širokih vrat...

Saj ne rečem, da gredo ti vsi naravnost v pekel! Vsi lahkomišelniki ljudje niso v smrtnem grehu. — Kateri so bili podjeli to nesrečo, spravili so se morbiti še z Bogom... In vendar se še svetniki niso odpravljali brez skrbi s tega sveta. Bali se niso pekla; pa bali so se vic.

2. — Sv. Monika: »...Položite moje truplo kjerkoli in ne imejte teh skrbi. Ali to prosim, spominjajte se me pri oltarju Gospodovem, kjerkoli boste.« (S. Aug Conf. II.)

Sv. Avguštín: »Tukaj reži, žgi in peci, o Gospod, v večnosti pa mi pri- zanesi.« (Psalm. Poenit. in conspectu...)

3. — Oko božje je našlo madeže še na angelih... Nič omadeževanega pa ne more v kraljestvo božje.

Zlato in srebro se prečisti v ognju, duše v ognju očiščevanja... »Kdo bo pa mogel razumeti dan Gospodovega prihoda...« (Malach 3.)

Naj nam ne bo torej brž le preveč pokore, odpustkov... Lahko, da bomo hoteli izpred sodnega stola Kristusovega v veselje sv. raja; pa pokažejo nam v vic hudo trpljenje. Zato: »Bratje, bolj se potrudite...« (II. Petr 1, 10.)

III.

1. — Pri nebeškem Očetu je prostor za nedolžne. Blagor jim, ki gredo ne- dolžni svojo pot in hodijo po postavi Gospodovi...« Za spokornike tudi: »Blagor jim, ki operejo svoja oblačila v krvi Jagnjeta Božjega.« (Apoc XXII, 14.)

2. — Ni tam prostora za človeka v smrtnem grehu: »Zunaj pa ostanejo zavdajavci, nečistniki, ubijalci, malikovalci, vsi, ki ljubijo in delajo laž. (Apoc. 22, 15.)

3. — Kam torej izgubljeni sin, izgubljena hči?...

Ali misli ovca, vol na poti v mesnico, kam gre?

Treba nazaj, seveda... Pa: »Čas je blizu. Kdor dela škodo, naj le še dela škodo, kdor je v madežih, ta nas se še omadežava... Kdor je na pravičen, naj se le še opravičuje, kdor je svet, naj se le še posvečuje. Glej hitro pridem, in z menoi gre plačilo, da povrnem vsakemu po njegovih delih.« (Apoc 22, 12.)

* * *

1. — Ljudje gredo zdaj v svet za delom, za zaslužkom. Ne ostajajo dolgo na enem kraju; podelajo kje, pa se naredi vprašanje: »Kam greš pa zdaj?« Najbolj vesel je odgovor: »Grem domu!«

2. — Tudi mi ne ostanemo dolgo tukaj. Preložili se bomo, kadar bo podelano naše delo na zemlji. — in pojdemo. — Kam? — Domu nam kaže! Imamo gori očeta, mater, brate, sestre, znance, prijatelje — vsi nas že težko čakajo. Veseli nas bodo, kadar pridemo; — pa čim večji zaslužek prinesemo, tem večje bo naše — pa tudi njih veselje.

3. — Čednosti in dobra dela so ta zaslužek, ki je v veljavi v našem nebeškem domu. Ta zaslužek spravljati nas uči Zveličar, ko pravi:

»Delajte, dokler je dan... Ne spravljajte si zakladov na zemlji, kjer jih rja in molj ukonča, in kjer jih tatje izkopljejo in ukradejo. Temveč zbirajte si zaklade v nebesih, kjer jih ne konča ne rija, ne molj, in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo.« (Mat 6, 19...)

In hitro se nam bo odpraviti; pa bo tudi naš prihod v nebeškem domu, kakor je pisano: »Blagor ranjikim, ki v Gospodu umrjejo. Odslej namreč — govori sv. Duh — naj počivajo od svojega truda, in njih dela gredo za njimi.«

Amen.

† Fr. Červ.

V. nedelja po veliki noči.

1. — Sv. Janezu Ev. je bilo v skrivnem razodetju ukazano, grajati moža v Laodiceji zaradi mlačnosti. »Piši mu« — tako je bilo povelje božje, — »piši mu: Ti praviš, da si bogat in premožen in da nobenega ne potrebuješ.« (Apac. 3. 17).

2. — Ne le mož v Laodiceji, ampak še drugi zaidejo v duhovno nebrižnost, opuščajo vsakdanje molitve, ogibljejo se navadnih pobožnosti, ker mislijo, da jim ni treba prositi: »Oče naš, kateri si v nebesih — daj nam danes naš vsakdanji kruh!«

Kadar pa Bog poišče svet z nadlogami, začnejo ljudje zopet moliti: V kugi se je začela procesija sv. Marka. V povodnjih in slabih letinah — procesije križevega tedna; pogosta pogorišča so napeljala procesijo sv. Florijana. Verni kristjani pa ne čakajo še le hudih časov, da naženejo kako posebno pobožnost, ampak spoštujejo navadne vsakoletne molitve in procesije, ker vedo, da je naša pomoč v imenu Gosp.

3. — »Glas vpijočega v puščavi« (na katerega od nikjer ne pride noben odmev) — je pa vsaka molitev, katera nima svoje korenine

I. v trdni veri in

II. v ponižnem zaupanju.

I.

Moliti s trdno vero uči apostol sv. Jakob, ko piše:

1. — »Če kdo izmed vas potrebuje modrosti, naj jo prosi od Boga... prosi naj pa s trdno vero; kdor se namreč obotavlja, je kakor val morja.« (Jak 1, 5, 6.) (Val; — zažene se; pa zopet odstopi) (Vihar na morju. Učenci so v strahu; — Ali more pomagati, ali ne more? »Kaj ste boječi, — maloverni!«

2. — Verna molitev pomaga!

V Kani Galilejski. — Kanaanska žena: »Usmili se me, Gospod, sin Davidov. Mojo hčer hudo muči slabi duh.« — On pa ji besede ni odgovoril. — In pristopili so učenci in ga prosili. — Ona je prišla in ga kleče prosila, rekoč: »Gospod, pomagaj mi«... Tedaj je Jezus odgovoril in ji rekel: »O žena, velika je tvoja vera. Zgodi se ti, kar želiš.« In njena hči je bila zdrava od tiste ure.« (Mat XV.)

3. — Celo preprositi se da Bog, da spremeni že storjene sklepe.

a) Sodoma — že obsojena. — Abraham (hvaljena je njegova vera) prosi za mesto, če je tam 50 pravičnih. In Gospod reče Abrahamu: »Če najdem v Sodami 50 pravičnih, prizanesem zaradi njih celemu kraju.« Še je prosil Abraham milosti, če bi bilo le 45, 40, 30, 20 — ali samo 10 pravičnih.

b) Bolj vesel zgled!

Veliko soboto se bere iz evangelija kar je bil povedal pri grobu Gopodovem angel Mariji Magdaleni in drugi Mariji. »Pojdite hitro in povejte njegovim učencem, da je vstal. In glejte! pred vami gre v Galilejo; tam ga boste videli.« (Mat 28.) — Kaj je ovrglo to napoved? Videli so oa še tisti večer v Jeruzalemu. Dva učenca na potu v Emavs sta ga srečala.

Ali ne goreče srce učencev, ki je prosilo svidenja in snidenja?

II.

1. — »Mólimo; — pa le ne pomagala!«

Molimo; ali pa prav? — Apostole je bil Jezus naučil moliti; — pa njim pravi: »Do zdaj niste nič prosili v mojem imenu.«

Treba je, da zaupamo Bogu: »Kar on stori, se prav zgodi.«

a) Ni vse v naš prid, kar prosimo ... Mati Cebedejevih sinov.

»Ne veste, kaj prosite ...«

b) ... Čudna se zdi molitev Elija. Sušo prosi, in tako sušo! — Pa je bila potrebna. Ni vse v našo škodo, kar bi radi odvrnili ...

2. — Prosim nam je Jezus ukazal, ne terjati! — Pokazal nam je na Oljski gori, kako se moli v zaupanju na Boga ... »Oče, ako je mogoče ...«

Tretje prošnje v Očenašu ne znamo. Le šolamo se, da bi jo znali v nadlogah — v bolezni — v težavah pozne starosti — dokler se pa lahko izhaja, naj bo molitev šola poniževanja. »Bog je prevzetnim nasproten; — ponižnim pa daje svojo milost!«

3. — Kdor ni molitven, ob uri poskušnje moliti ne zna. Vzгляд so nam apostoli na Oljski gori.

»Čujte in molite, da ne pridete v skušnjava.«

Grajal jih je, ko jih je našel v spanju, posebno Petra: »Sic non potuisti ...«

a) Dopolnilo se je: »Vsi se boste pohujšali ...«

b) Posebno se je dopolnilo nad Petrom.

* * *

1. — Molitev je potreba in dolžnost.

Molijo pa ne vsi. Še norca se delajo iz tistih, ki hodijo k molitvam, k procesijam, na božje poti ...

2. — Molili bodo pa tudi oni, eni bodo začeli še do časa (desni razbojnik) drugi bodo začeli prepozno (pogubljeni bogatin.)

3. — Veren človek pa moli, ker pričakuje vse le od Boga. Če je uslišan, je vesel, in hvali svojega Očeta.

Če mu je odrečeno, potrpi in časti naredbe božje, katerih ne razume: kakor je storil Job: »Bog je dal, Bog je vzel; kakor je bilo njemu prav, tako se je zgodilo: in njegovo ime naj bo češčeno.«

Ta molitev je bila Jobu v zasluženje, in taka naj bo tudi naša pobožnost: — da bo tista pobožnost, od katere je pisano: »Pobožnost je za vse dobra. Obljubo ima za sedanji čas in za prihodnje življenje.« — Amen.

† Fr. Červ.

Vnebohod.

1. — Sv. Janez Ev. pravi: »Vse, kar je na svetu, je poželenje oči, poželenje mesa in napuh življenja.«

In res so nekateri ljudje tako izoupljeni za svetom, da nimajo druge skrbi, kakor le dobiček, veselje in časti ... Posvetnost so njih nebesa ... in »Kjer je tvoj zaklad, tam je tvoje srce,« pravi Jezus. (Mat 6, 21).

2. — Učenci pa so bili Jezusu darovali svoje srce ... Zato so njih misli in želje splavale v rajske višave. — Dveh angelov je bilo treba, da sta jih po Jezusovem vnebohodu zdramila iz tega zamačnjenja.

3. — V nebesih je bil odslej zaklad Jezusovih učencev; — zato je bilo tam gori njih srce.

Pa tudi mi prosimo Boga: »Povzidni naše misli k nebeškim željam!« — Tja gori naravnati svoje srce, opominjajo nas tudi mašne molitve; in prav je tako: saj je tam gori

- I. naš mir in pokoj;
- II. naša prava družba;
- III. naš srečni dom.

I. Nebeški mir.

1. — Izraelsko ljudstvo je na poti v obljubljeni deželo vedno nasprotovalo božjim poveljem. Za to je Bog rekel tako-le: »Štirideset let sem imel težavo s tem rodом — in sem rekel: ti se vedno motijo v svojem srcu. In oni niso spoznali mojih potov. Zato sem prisegel v svojem srdcu: Ne pojdejo v moj pokoj!« (Psalm 94.)

Štirideset let se je pehalo to ljudstvo po puščavi. Mano so imeli in prepelica, in voda jim je pritekla iz žive skale; zaželjenega miru pa v obljubljeni deželi niso dosegli. Razven dveh mož, Jozveta in Kalaba, je vse pomrlo v puščavi.

2. — Tako se ljudje pehajo za svetom. To in ono svet zmore; — le pokoja svet ne da, ker ga ne zmore. Utegne biti kdo velik bogatin; vse utegne imeti, kar srce poželi; lahko, da se mu vse priklanja... »Kaj pa človeku pomaga, če ves svet pridobi — na škodo svoje duše?«

3. — Mir, pokoj, po katerem duša hrepeni, more dati le Kristus, in da ga tam gori za plačilo svojim učencem; daja ga včasih kaj okusiti tudi že tukaj: »Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil. Vzemite moj jarem na se in učite se od mene, ker sem krotak in iz srca ponizen in našli boste mir svojim dušam. Zakaj moj jarem je sladak in moje breme je lahko.« (Mat XI.)

Življenje za svetom naredi pa le črva hude vesti. Mamiš ga morebiti nekaj časa; zamoriti ga ne moreš. Oglasi se še zopet in — grize. Huda vest je iskra. Tli; — le na skrivaj včasih: — ugasne ne. Iz nje pride požar.

II. Družba nebeška.

1. — Kako lahko bi ljudje lepo imeli na svetu, če bi hudobije ne bilo med njimi... Le malo človek res potrebuje; pa imej še toliko: en sam hudoben človek vse zagreni, ako se ga ogibati ne moreš. Nagajivost se pa še tam naredi, kjer bi je nihče ne pričakoval. Veliko svetost so mislili, da so že dosegli učenci; — pa se je med njimi naredil prepir, kdo je neki večji v božjem Kraljestvu. (Mat 18.)

2. — Kdo bi pa mogel tukaj ugnati vse hudobne ljudi? Še sebe ne moremo krotiti, da bi bili drugim res popolnoma dobri — s tisto ljubeznijo, ki ni nezvoščljiva, — se ne napihuje — ni častilakomna, ne išče svojega. (1 Kor. 13.)

Taka ljubezen brez zavisti in brez sebičnosti je doma le tam gori, kjer so v Bogu res vsi le eno srce. Taka ljubezen je bila napolnila za hip sv. Petra pri Jezusovem spremenjenju na gori: »Gospod, dobro nam je tukaj biti. Ako hočeš naredimo tri šotore: tebi enega, Mojžesu enega in Eliju enega...« Na sè ni mislil...

In taka je ljubezen v nebeški družini.

Da bi le tudi nam veljalo, kar se bere. (Hebr. 12, 22, 24.) »Bratje, pristopili ste do gore Sion, — v mesto živega Boga, — do nebeškega Jeruzalema, — in do množice veliko tisoč angelov, — do cerkve prvencev, ki so zapisani v nebesih, — in do Boga sodnika, — in do duhov popolnoma pravičnih, — in do Jezusa, srednika nove zaveze.«

To družbo iščimo, to družbo ljubimo, te družbe se oklenimo!

III. Nebeški dom.

1. — »Blagor doma, kdor ga ima.« — Dom ljubi pač vsaka stvar. Tudi ptica, ko se pomladi vrne, poišče kraj, kjer je bilo njeno gnezdo. In nepokvarjen človek ljubi svoj dom — domači kraj, — domačo deželo. Za domovino gre v boj, kadar je treba. Še Jezus je jokal, ko je na poti v Jeruzalem v naprej videl nesrečo svojega naroda, svoje dežele, svetega mesta in templja...

2. — Primeri se pa vendar, da človek doma nima sreče; da išče novo domovino, kakor Lot, ko ni mogel biti več skupaj z Abrahamom, svojim stricem. Takole se bere: (Genes. XIII) »Lot je torej dvignil oči in videl vso pokrajino ob Jordanu. Ta je imela vse dovolj mokrote preden je Bog pokončal Sodomo in Gomoro. Kakor raj Gospodov je bila in kakor Egipet, če si prišel v Segor!« — Lep je bil kraj, ali ljudje so bili tam grdi. Zato Lot v Sodomi ni imel sreče! Vojska je prišla in mu vzela vse, tudi prostost. Sužnosti ga je Abraham otel in premoženje mu je spet pripravil. Prišlo pa je pokončanje. Lot je bil sicer otet in dve njegovi hčeri. Pa bežal je v svet, da ni vedel kako in kam.«

3. — Tako odjè pregrešnost najlepšemu kraju božji blagoslov, naplete mu prekletstvo — le do nebeške domovine ne more ne peklenska zloba ne človeška hudobija, ampak je in ostane taka, kakor jo je videl sv. Jan. Ev. (Apoc. XXI.) »Tiste dni sem videl sv. mesto, novi Jeruzalem, priti iz nebes od Boga... In slišal sem glas s prestola, rekoč: Glej, prebivališče Boga med ljudmi, in prebival bo ž njimi. In oni bodo njegovo ljudstvo, in Bog sam, njih Bog bo ž njimi. In obrisal bo Bog vse solze od njih oči in smrti ne bo več; tudi ne bo več ne žalovanja, ne jokanja, ne bolečine — zakaj, kar je bilo, je prešlo. In rekel je On, ki je sedel na prestolu: Glej, novo naredim vse.«

* * *

1. — Lep je svet božji, — in vreden, da ga je človek vesel. Et vidit Deus cuncta, quae... et erant valde bona.

2. — Bila bi pa velika neumnost srce obesiti na svet, ker je goljufiv in napravljaja žalost, kjer človeku obeta veselje; ker je omahljiv in se takrat umakne, kadar se hoče kdo nanj nasloniti. »Svet preide in njegovo poželenje.« — Kaj pa ostane človeku?

»Nečimurnost«, ako se je znal ohraniti brez madeža pred tem svetom;

»teža duha«, če se mu je dal oslepiti, da je zaradi njega obtežil svojo vest;

3. — Zatorej »sursum corda« za Kristusom, iščite, kar je gori, kjer je Kristus sedeč na desnici božji; hrepenite po tistem, kar je zgoraj, ne po tem, kar je na zemlji: gori je

I. naš pravi mir,

II. naša prava družba,

III. naš pravi dom.«

Amen.

† Fr. Červ.

VI. nedelja po veliki noči.

1. — Cerkveno leto je razdeljeno na tri dele. Imenujejo se po treh poglavitnih praznikih: božični čas, velikonočni čas in binkoštni čas.

2. — Za božič nas pripravljaja advent, za veliko noč 40 danski post; — ti dnevi nas imajo pripravljati za sv. binkoštni praznik.

Papež Leon XIII. je upeljal v ta namen devetdnevnicu k Svetemu Duhu.

3. — Jezusovi učenci so pričakovali Svetega Duha s tem, da so bili tiste dni »ene misli — stanovitni v molitvi« — pove Dj. ap. I. 14.

Naj bo tudi naša molitev te dni obilnejša! In kakor je ukazoval sv. Janez Krstnik, »pripraviti pot Gospodu« Jezusu Kristusu, tako je treba pripraviti tudi pot Bogu Svetemu Duhu, da najde

I. srce očiščeno in

II. dušo pripravljeno.

I.

1. — Bog hoče, naj bi se zveličali vsi ljudje. Za nebesa je ustvaril Bog Oče vsakega človeka. Bog Sin je trpel in umrl za odrešenje celega sveta. — Bog Sv. Duh je prišel prenoviti obličje cele zemlje — posvetiti vsakega človeka; — ne najde pa poti do vsakega srca. S čem mu je pa zagrajena pot?

2. — Odgovor nam da podoba Sv. Duha; saj so podobe za to, da nas česa spominjajo, da nam kaj pojasnjujejo. Najbolj priljubljena podoba Sv. Duha pa je — podoba goloba. Povzeta je iz evangelija. Vsi štirje evangelisti pripovedujejo, da se je bil prikazal nad Jezusovo glavo po krstu v Jordanu Sveti Duh v podobi goloba. Sv. Janez Krstnik se je sam skliceval na to prikazen, rekoč: »Videl sem Duha, ki je prišel kakor golob iz neba in obstal nad Njim.«

Prišel in obstal je Sv. Duh binkočni dan nad Marijo, — nad apostoli, — nad učenci, — nad drugimi osebami (120), — nad tisoči ljudi, ki so bili tiste dni v Jeruzalemu — nad nekaterimi kristjani pa Sv. Duh nima obstanka; — zakaj? Takoj nam pride na misel zgodba po splošnem potopu. — Kadar so bile vode že upadle, da so gore iz njih gledale in se je Noetova ladja ustavila... izpustil je Noe — vrana. Ni ga bilo nazaj. Dovolj je našel gnilobe, da jo je trgal. To je njegovo delo, — tega išče! — Izpustil je na to goloba; pa hitro mu je prišel nazaj, ker ni našel čednega prostora. Išče pa in hoče čistost, in ni ujeda... Tako tudi Sv. Duh ne najde prostora v zagrešenem srcu; zato imamo prošnje: duha nečistosti, reši nas, o Gospod! jeze, sovraštva in vse hude volje, reši nas, o Gospod! vsega greha, reši nas o Gospod!

3. — Nedolžno srce je sedež Sv. Duha; spokorne duše pa tudi ne zavrže, ampak jo zopet ovenča s posvečujočo milostjo... Za sedem dni je namreč Noe zopet izpustil goloba in prinesel mu je zvečer v kljuno oljkino vejico, znamenje miru in sprave...

»Donesite vreden sad pokore!« učil je sv. Janez Krstnik pripravljati pot Gospodu Jezusu Kristusu. Vreden sad pokore je priprava za prihod Sv. Duha.

II.

1. — Če k nam prihaja visok gost, posnažimo hišo; — potem pa ga pričakujemo in ne pustimo, da bi še le oni iskal, kje je kak človek...

Tako so pričakovali apostoli Sv. Duha: »ene misli, — stanovitni v molitvi.« Ena misel je polnila tiste dni njih srca, misel na obljubljenega novega tolažnika »Duha resnice«; stanovitna je bila njih molitev za razsvetljenje novega učenika, za podporo novega pomočnika: poznali so namreč svojo nevednost in svojo nestanovitnost.

2. — Njim je veljala pomilovalna beseda: »Še veliko vam imam povedati; pa zdaj ne morete nositi. Ko pride Duh resnice, vas bo učil vso resnico.« (Jan XVI.)

a) Kako naj bodo preprosti, neučeni možje galilejski razsvetljeni učeniki vsemu svetu, vsem narodom cele zemlje?

b) Kako naj bodo neustrašeni oznanovalci evangelija sovražnemu malikovskemu svetu, krvoločnim trinogom možje, ki so se na Oljski gori že Jez-

zusovih sovražnikov tako zbal, da so vsi pobegnili in se poskrili; — da je bil na Kalvariji edini Janez, ki se je drznil stati pod križem?

Iz njih je Sv. Duh naredil apostole in mučenike...

3. — Kdo bo pa nam pomagal? — Dobrih namenov ne manjka; apostoli so jih tudi imeli pri zadnji večerji; — spokornih obljub je tudi dovolj; kakor jih je imel sv. Peter, ko je govoril: »Gospod, pripravljen sem s teboj iti v ječo in smrt. Svoje življenje bom za te postavil«... — pa je bilo treba le ene revne dekle, da je nanj pokazala na Kajfovem dvorišču, da se je dopolnilo: »Preden bo petelin dvakrat zapel, me boš trikrat zatajil.«

Strast zatemni um, poželjivost preslepi srce in — nikoli ne zmanjka takih Petrov in njegove žalostne zgodbe... ako Bog Sveti Duh z ognjem svoje božje milosti ne razsvetluje razuma, vodi srca in potrjuje volje.

* * *

1. — Ni dvoma, da med svetom ugaša luč pravega spoznanja. Ulega se nanj tema nevednosti in nevere. — Tudi ogenj božje ljubezni med ljudmi pojemlje. Krščanska pobožnost in gorečnost je pri veliki množici že zamrznila. Pravijo: »Sv. Duh zapušča svet...!«

2. — Ni res; ljudje odganjajo Sv. Duha! Nočejo krščanske resnice; nočejo krščanske čednosti; nočejo krščanske pravice:

»To pa je sodba sveta, ker je luč prišla na svet, pa so ljudje bolj ljubili temo, kakor luč; zakaj njih dela so bila huda. Sleherni namreč, kateri hudo dela, sovraži luč in ne pride k luči, da niso svarjena njegova dela.« (Jan. 3).

3. — Tega pa naj ne bo med nami.

Z voljnim srcem pripravljajmo pot Bogu Svetemu Duhu, s ponižnim in spokornim srcem prosimo te dni s celo sv. Cerkvijo:

»Vžgi, Gospod, naša srca z ognjem Sv. Duha, da ti bomo s čistim telesom služili in z očiščenim srcem dopadli.«
Amen.

† Fr. Červ.

Binkoštna nedelja.

1. — V Egiptu je bilo judovsko ljudstvo v hudi sužnosti; pa namenjeno je bilo še, da bo ves narod pokončan, ker je bila že izšla postava, da so morali utopiti vsako izraelsko novo dete moškega spola. Prišlo pa je neko noč odrešenje, namreč povelje, naj se vse ljudstvo dvigne in prosto odide iz dežele. Obletnica te noči je bila Judom največji praznik — njih velika noč.

Naša velika noč je obletnica Jezusovega vstajenja od mrtvih, ker je bilo s tem dovršeno naše odrešenje iz sužnosti greha in večne smrti.

2. Petdeseti dan po izhodu iz egiptovske sužnosti so prejeli Judje na poti v obljubljeni deželo deset zapovedi. — Obletnica tega dne je bila Judom drugi veliki praznik, — njih binkošti.

Naše binkošti so petdeseti dan po naši veliki noči, namreč obletnica prihoda Svetega Duha nad apostole in prve vernike.

3. — Sveto pismo pa pove, da je bil prihod Svetega Duha, kakor šum prihajajočega silnega vetra. — Prikazal pa se je Sv. Duh nad učenci v podobi ognjenih jezikov in je obstal nad slehernim izmed njih kakor svetel plamen. Napovedano je bilo s tem vernikom, da pridejo nad cerkev črni oblaki in viharji, — da pa oblast peklenске teme ne bo zmagala Jezusove cerkve. Kako lepo se je to potrdilo, — poslušajte!

Da čakajo cerkev hudi časi, napovedal je bil Jezus svojim učencem še pri slovesu: »Iz shodnic vas bodo metali,« jim je rekel; — »pride celo ura, ko bo vsak, ki vas umori, menil, da Bogu prijetno delo stori.« (Jan 15.)

To prerokovanje se je začelo takoj spolnovati. Spomnite se smrti sv. Štefana; — in tega, kar je počenjal Savel; — apostola sv. Jakoba, Janezovega brata, je umoril kralj Herod z mečem — po veliki noči je imel takoj priti na vrsto tudi sv. Peter... Takih preganjanj — zdaj tu, zdaj tam ni zmanjkalo nikoli in niso do danes še nehala — ne le med divjaki, ampak tudi v paganskih državah, kakor je n. pr. na Kitajskem in drugod.

Neumljivo pa se nam zdi, kako je mogla krščanska vera veljati po vsem rimskem cesarstvu skoro celih 300 let za hudodelstvo, ki se je kaznovalo z ječo, s trpinčenjem in smrtjo. — Šele cesar Konstantin je leta 313. dal postaviti, da tudi kristjani smejo začeti živeti kakor vsi drugi ljudje v cesarstvu. — Ker se obhaja ravno 1600 letnica te vesele spremembe za krščansko vero, naj vam danes kaj povem, kako je bilo do tega miru...

Ne bom pa vam opisoval starih časov, n. pr. pod cesarjem Neronom, ko je bil v Rimu križan sv. Peter, obglavljen sv. Pavel, — ko so kristjane v slamo povijali in polivali s smolo, potem jih zvečer prižigali, da so živi goreli kakor kresovi. Le kar nam zgodovina pove, kako se je godilo kristjanom zadnjih deset let pred mirom, katerega jim je dala 313 postava cesarja Konstantina, o tem vam hočem nekaj povedati.

Cesarsko moč je imel v rokah že od l. 284. Dioklecijan. Dolgo se za kristjane sam prav za prav ni zmenil. Ali tudi v tem času se je zgodilo n. pr. s tebajsko legijo (»regimentom« bi zdaj rekli) tole: Po končani vojski se ta legija ni udeležila zahvalne malikovalske daritve, ker je bila vsa krščanska. Zato je bil posekan najprej vsak deseti mož, potem pa cela legija do zadnjega moža s poveljnikom, sv. Mavricijem, vred. — Gre to sicer bolj na račun Dioklecijanovega tovariša Makrumijana; pa tudi Dioklecijan je že dajal bičati svoje krščanske uradnike in je iz službe odpuščal vojaške dostojanstvenike, ki se niso hoteli udeležiti malikovalske daritve. — Leta 303. pa je Dioklecijan započel splošno preganjanje kristjanov. Najprej je izdal postaviti, naj se kristjanom porušijo vse njih cerkve in požgejo vse njih svete knjige; — kdor bi katero skrival, zapade glavo. Kmalu za tem je prišla postava, naj polovijo in pozaprejo vse cerkvene služabnike. Nato je prišla postava, naj se vsi kristjani brez izjeme z mukami prisilijo v malikovanje... Zdaj so dobili delo vsi rabeljni po celem neizmernem rimskem cesarstvu. »Po njih krajih so jih toliko dejali ob glavo,« — pripoveduje zgodovinpisec Evzebij, ki je na svoje oči videl zgodbe tistih časov, — »da so se jim meči skrhal. — Drugod so jih kar trumoma naganjali v kak zaprt prosto in ga potem zažgali, da so živi zgorili; ali pa so jim navezovali na vrat pamenje in jih metali v vodo. — Trgali so jih z železnimi grebeni do kosti in do droba, mesarili jih po životu in obrazu, — ščipali so jih z razbeljenimi kleščami, opekali z gorečimi bakljami, — potem pa so jim dražili rane z octom in soljo ter so jih valjali po trniu in po boedečih črepinjah; — obešali so jih za noge nad ogenj z glavo navzdol: — zabijali so jim za nohte zagozde; upogibali so po dvojne dreves, navezovali potem nanje kristjane za noge, potem pa so drevesa spustili, da je zletelo pol človeka z enim drevesom, pol z drugim.

»Ni mogoče povedati, koliko je bilo Kristusovih mučnikov po vseh krajih, po vseh mestih,« piše Evzebij; in drug zgodovinpisec tistega časa, Laktanij, pravi: »Trpinčenje je bilo po celi zemlji. Od vzhoda do zahoda so divjale tri na vso moč razkačene zveri,« — tako namreč imenuje Dioklecijana

in njegova dva pomočnika. Tako hudo je bilo, da je bil dal Dioklecijan kovati spominski denar, na katerem se je hvalil, da je zatrl krščansko seme in dosegel, česar vsi njegovi predniki niso zmogli. — Bil je to res vihar, kakor ga za cerkev ni bilo ne prej ne poslej.

* * *

1. — Prihod Svetega Duha se je cerkvi napovedoval s šumom, kakor je šum velikega viharja. 300 letni vihar preganjanja pa je cerkev prestala; — prebolela je tudi najhujšo desetletno hudo uro, ki se je bila začela leta 303. pod cesarjem Dioklecijanom.

2. — Sv. Duh pa je obstal nad verniki v podobi ognjenih jezikov, kakor luč, ki v temo prinese tolažbo in razveseli. — Sveto življenje spoznavcev in stanovitnost mučenikov je vso dobo preganjanja tolažila sv. cerkev, — prišlo je pa tudi oveseljenje z začetkom leta 313... Dioklecijan se je bil umaknil surovemu in razuzdanemu Galeniju, ki je živ zgnil. Cesar Maksencij pa se je jeseni l. 312. okoli Rima ruval za cesarsko krono s Konštantinom. Maksencij je vojsko izgubil in je v bitvi pri Milvijskem mostu utonil...

Konštantin tedaj še ni bil kristjan, pa bil je naravno pravičen mož. Takoj začetkom novega leta 313. je dal postaviti, naj se kristjanom vrne ugrabljeno premoženje, ter jim privolil zidati cerkve, očitno obhajati službo božjo ter živeti po njih veri. Križ, katerega je videl na nebu Konštantin in njegova vojska pred bojem z Maksencijem, je prišel v čast in veljavo. Že v boju z Maksencijem je bil vrh prve Konštantinove zastave! —

3. — Naj bi moč Sv. Duha pač tudi v nas potolažila vse viharje skušnjav, strasti in hudega poželenja. Naj bi ogenj Sv. Duha pač tudi v nas pregnal vso temo zmot in pohujšanja ter vnel v nas tisto ljubezen, ki daje poročstvo za izpolnvanje postave Kristusove ter pripelje mir, katerega svet ne more dati, pa ga je Kristus obljubil tem, kateri živijo in umrjejo v ljubezni Očeta, Sina in Svetega Duha. Amen.

Prošnja.

Ako ima kak sobrat pravila »Cecilijanskega društva za goriško nadškofije«, prosim, da bi mi jih posodil ter poslal v priporočenem pismu na spodnji naslov. Kakor hitro jih prepisem, mu jih vrnem in povrnem vse stroške. — Angel Čargo, vpok. vikarij. Savogna d'Isonzo, Posta: Merna di Gorizia.

Liturgični molitveniki.

Schott, *Zum Altare Gottes will ich treten*. Liturgisches Messbüchlein für die oberen Jahrgänge der Volksschule. Im Anschluss an Schotts Messbücher herausgegeben von Pius Rihlmayer O. S. B.

24° (XII + 252; 34 S. Anhang: Gemeinschaftsmesse für die oberen Jahrgänge der Volksschule.) Herder. V poplatnu 2 marki, v pl. 2,50 mk.

Na podlagi prve knjižice zida ta naprej. Vse versko življenje skuša zbrati okoli mašne daritve in sv. evharistije. Kljub temu, da se vse molitve naslanjajo na liturgične tekste, so vendar prisrčne, lahko umljive — kar naši prevajavci liturgičnih tekstov zanemarjajo, ker se preveč suženjsko držijo latinskega besedila. Nekaj posebnega je skupna sv. maša v dodatku, ki jo mladina moli v dveh zborih: to je praktična, velikopotezna vzgoja množice za liturgično življenje. Ko prebiram te knjižice mi pride misel: kaj bi mogli mi vse storiti, ko bi... Knjižici toplo priporočam.

S.

Zbornik svečenikov sv. Pavla

Izhaja mesečno s homiletično prilogo „Verbum Dei“

Uredništvo: *Stanko Stanič, kurat, Piedimonte del Calvario (Gorizia).*

Uprava: *Tipografia Cattolica, Gorizia - Riva Piazzutta 18.*

Naročnina: *Za Italijo je naročnina vključena*

v udnini „Zbora svečenikov“, ki znaša 25 lir letno. Udnino pošljite na blagajnika, *Mons. Anton Berlot*, stolni kanonik, Gorizia, Via Dreossi 17. ali pa na upravo „Zbornika“. *Za inozemstvo:* stane „Zbornik“ 20 lir — 60 Din. — 8 šilingov. Poštno-ček. račun Trst št. 11/1714, Ljubljana 20.441, Wien 60.107.

Urad za vojno-odškodninske zadeve cerkva.

Kn. nadškofijski ordinarijat v Gorici je prevzel vse delo za vojno odškodninsko cerkva. Radi tega naj se vsa tozadevna pisma pošiljajo na ordinarijat s pripombo: vojna odškodnina. Vsaki četrtek od 9. ure naprej bo kdo na razpolago za ustna navodila. »Zbor«.

Klešče za peko hostij so na prodaj po zmerni ceni. —

Vprašajte na naslov:
Vodstvo Apostolstva molitve,
Via Molino 9.

Nove Šmarnice!

Marija, naše življenje!

Spisal Filip Terčelj.

Cena vezanemu izvodu 6 lir.

Naročila sprejema

KATOLIŠKA KNJIGARNA v Gorici,
Via Carducci št. 2

S. HNATYSZYN

CVETLIČARNA
GORICA

Piazza della Vittoria N. 6

Sveže cvetlice, poročni
šopki in mrtvaški venci.

Naša
zavarovalnica

L'Union

se nahaja v Gorici
ulica Barzellini 2.

A. RAVNIK.

Priporočamo častiti duhovščini

RESTAURANT

„PRI TREH KRONAH“

(Lastnik Anton Malnič)

GORICA, VIA CARDUCCI ŠT. 10

Izvrstna kuhinja,
vipavska, briška,
in kraška vina.

Točna in domača postrežba.

JOSIP KERŠEVAN

Gorica - Piazza Cavour 9 - - - - Stolni trg 9 desno - Gorica

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramafonov, samokresov, pušk ter vseh potrebščin k navedenim predmetom

GLAVNO ZASTOPSTVO DVOKOLES „BIANCHI„

Brata Abuja - Gorica

ulica sv. Antona 4

Zaloga vipavskih, briskih
- - - in istrskih vin. - - -

Dr. L. MERMOLJA

zobozdravnik-specijalist
za ustne in zobne bolezni

Gorica, Travnik 5-II — Od 9-12 in 3-5

JOSIP LIPICER

izdelovatelj
cerkvenih posod, o-
rodja in lestencev

v Gorici

ulica Morelli šte. 17

Posrebuje in pozlačuje v
ognju in prenavlja stare
predmete po kar se da
nizki ceni. Splošno lastni
izdelek.

JOSIPINA PODGORNİK

RESTAVRACIJA CENTRAL

v GORICI, CORSO VERDI 32

Se priporoča p. t. rojakom. - - -

Andrej Golja, Gorica

Travnik 22

trgovina hišnih kuhinjskih
potrebščin.

Andrej Fiegel

Restavracija in gostilna
s prenočiščem.

TRAVNIK

TRAVNIK

JOSIP CULOT

GORICA - RAŠTEL 2

Trgovina na drobno in na debelo igrač
in devocionalij. - - - Specialitete športnih
oprem in sandalov.

Moderna trrdka

in skladišče cerkvenih predmetov

FRANC LEBAN

GORICA - VIA DUOMO št. 7

Priporoča preč. duhovščini že izdelane
cerkvene predmete, kakor: svečnike,
svetilke, kelihe, monštrance, srebrne in
kovinaste itd. ***** Popravljajo se že
rabljeni predmeti s pozlačevanjem in
posrebrotvanjem v ognju.

Delo solidno. Cene brez konkurence.